

Tilkendegivelse af 28. februar 2018 og forlig i faglig voldgiftssag FV2018.0018:

Fagligt Fælles Forbund (3F)

for

medlemmer ansat hos MT Højgaard A/S

(forhandlingssekretær Claus Von Elling)

mod

Dansk Industri, DI Overenskomst I (DI)

for

MT Højgaard A/S

(seniorchefkonsulent, advokat Lars Bruhn)

1. Uoverensstemmelsen

Sagen angår oplægning af loft i form af plader i skinnesystem på Niels Bohr Institutet. Spørgsmålet er, hvorledes dette arbejde skal vederlægges i henhold til den mellem 3F og Dansk Byggeri indgåede *Prisliste for veludført tømrer og snedkerarbejde m.v. 2017* (i det følgende *Prislisten*) og dertil knyttede *Hvidbog for veludført tømrer- og snedkerarbejde 2017* (i det følgende *Hvidbogen*), som mellem 3F og DI er aftalt som virksomhedsoverenskomst for MT Højgaard A/S.

Et hovedspørgsmål er, om betalingen for sådant loftsarbejde efter Prislistens afsnit 7 (om bl.a. lofter), Gruppe 2 (om plader i skinnesystem), omfatter montering af et vinkelbeslag til at holde loftets bæreskinner på plads langs væggen, eller om der skal ydes særskilt betaling herfor efter Prislistens afsnit 1 (om tømrer, spær og jern), Gruppe 3 (om udstemninger og beslag), punkt 9 (om bl.a. vinkelbeslag).

Der er endvidere spørgsmål om opgørelse af det oplagte loftsareal og betaling for udskæringer.

Der er endelig uenighed om betalingen vedrørende stillads.

2. Sagens behandling ved faglig voldgift

Sagen er den 28. februar 2018 forhandlet for en faglig voldgiftsret med undertegnede, fhv. højesteretspræsident Børge Dahl, som formand og opmand og følgende sidedommere: forhandlingssekretærene Svend-Aage Poulsen og Johnny Frimann Storm, begge 3F, chefkonsulent Henrik Olsen, Dansk Byggeri, og konsulent Hans Madsen Sørensen, DI.

Der blev under forhandlingen afgivet forklaring af A, mangeårig opmåler og faglig sekretær i 3F, B, tømrersvend ansat i MT Højgaard og akkordholder på det omtvistede arbejde, samt C, funktionsleder i MT Højgaard med ansvar for det omtvistede arbejde.

Da der efter procedure og votering ikke blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten var flertal for en afgørelse, skulle denne træffes af opmanden. På baggrund af opmandens tilkendegivelse er parterne blevet enige om at afslutte sagen forligsmæssigt, således som det nærmere fremgår af det følgende.

3. Den konkrete sags forligsmæssige afslutning

Parterne er enige om, at den konkrete sag vedrørende arbejdet på Niels Bohr Instituttet uden præjudice afsluttes ved, at medarbejderne vederlægges i overensstemmelse med virksomhedens tilbud, således at der – ud over den betaling, der er enighed om – ydes betaling for

- 1) vinkelbeslag: 1,63 kr. pr. vinkelbeslag, og
- 2) stillads: 4,67 kr. pr. kvadratmeter loftareal.

4. Forståelsen af prislisten: Vinkelbeslag

4.1. Arbejdsopgaven

Arbejdsopgaven bestod i opsætning af bærestropper i loft efterfulgt af opsætning af et Rockfon-loft omfattende montering af et Rockfon/Chicago Metallic skinnesystem bestående af kantskinner til opsætning på væg, bæreskinner og tværskinner mv. samt oplægning af Rockfon-plader.

Skinnesystemet blev af Rockfon leveret med vinkelbeslag til at holde bæreskinnerne på plads langs væggen som vist i sagens bilag F. Et foto af vinkelbeslaget, hvis to sider har en længde på 5,4 cm og en bredde på 2,6 cm svarende til ca. 28 cm² og en tykkelse på 1 mm, er vedhæftet dette protokollat som bilag.

4.2. Prislisten

Prislisten er inddelt i følgende afsnit:

- ”Generelle bestemmelser
- Afsnit 1. Tømrer, spær og jern
- Afsnit 2. Tagbeklædning, udhæng og ovenlys
- Afsnit 3. Vægelementer, gasbeton m.v.
- Afsnit 4. Udvendigt snedkerarbejde
- Afsnit 5. Porte, døre, hegn
- Afsnit 6. Vægge
- Afsnit 7. Lofter, forskalling til puds
- Afsnit 8. Gulve
- Afsnit 9. Indvendigt snedkerarbejde
- Afsnit 10. Servicebestemmelser
- Afsnit 11. Tækkemandsarbejde”

Det hedder i Prislisten bl.a.:

”Generelle bestemmelser for Prislisten.

Afsnittene 1 t.o.m. 11.

1. Prislisten.

1.1. Nærværende prisliste omhandler veludført arbejde.

1.2. Priserne er baseret på arbejdsnormer, monteringsvejledninger, materialer og materiel, som er almindelig kendt og anvendt forud for forhandlingstidspunktets afslutning.

...

Afsnit 1

...

Gruppe 3. Udstemninger og beslag

...

Pkt. 9. Fladjernslasker, vinkelbeslag og lign. ekskl. fastgørelse t.o.m. 300 cm², 10 mm tykkelse, pr. stk. kr. 3,05

...

Afsnit 7

Særlige bestemmelser

...

8. Loftbeklædning omfatter opsætning, fastgørelse og almindelig tilskæring ... ved vægge ...

...

Gruppe 2. Plader i skinnesystem

Følgende arbejder indgår i grundpriserne punkt 1 til 5 og 8, opsætning af stropper og skinner i en arbejdsgang, pladerne kan opsættes senere.

Stropper ...

Vægskinner med eller uden skyggenot, inkl. afkortning og hjørner, fastgørelse på træ, gips, stål, mur og beton pr. 40 cm minimumsafstand.

Bæreskinner monteret pr. 120 cm.

...

Plader oplagt i skinnesystem, inkl. underlag pr. m²:

Pkt. 1. Mineraluld ... t.o.m. 100 m² kr. 62,74 ...

...”

3F har gjort gældende, at montage af vinkelbeslag ikke er omfattet af det arbejde, som er prissat i Prislstens afsnit 7, gruppe 2, men skal vederlægges særskilt efter Prislstens afsnit 1, gruppe 3, pkt. 9. DI har anført, at montagen af vinkelbeslagene er omfattet af det arbejde, som er prissat i Prislstens afsnit 7, gruppe 2.

4.3. Opmandens tilkendegivelse

Der er i Prislstens afsnit 7, gruppe 2, om loftsarbejde, Plader i skinnesystem, ikke nævnt noget om vinkelbeslag. Der er ikke ført bevis for en fælles forståelse mellem overenskomstparterne, hvorefter der, når der ikke er nævnt noget om vinkelbeslag, skal ske særskilt betaling for montering heraf efter Prislstens afsnit 1, gruppe 3, punkt 9, som angår arbejde af en helt anden art. Det er endvidere ikke godtgjort, at der har udviklet sig en praksis af et sådant indhold vedrørende loftsarbejde omfattet af afsnit 7, gruppe 2, Plader i skinnesystem. Det forhold, at der forskellige steder i Prislsten om helt andre typer af arbejde (afsnit 3, gruppe 1, punkt 52, om arbejde med porrebetonafsnit 3, gruppe 2, punkt 41, om arbejde med sandwichelementer, afsnit 5, gruppe 2, punkt 27, om arbejde med beklædning og afsnit 6, gruppe 8, punkt 37, om arbejde med facader og skillevægge af stål og aluprofiler) er angivet, at der ydes betaling for vinkelbeslag efter afsnit 1, gruppe 3, punkt 9, kan ikke tages til indtægt for, at der uden en sådan henvisning skal ydes betaling efter denne bestemmelse. Der er tilsvarende heller ikke grundlag for at anse afsnit 10, gruppe 2, punkt 30, om montering af vinkler eller ankre på karme for anvendelig.

Spørgsmålet er derfor, om monteringen af vinkelbeslagene må anses for omfattet af grundprisen i afsnit 7, gruppe 2, punkt 1, eller sådant arbejde falder uden for prislsten og dermed ind under Bygningsoverenskomstens regler om akkordering, jf. Bygningsoverenskomstens § 33, stk. 4.

Det beror på en konkret bedømmelse af det pågældende arbejde i henhold til beskrivelsen i Prislisen af, hvilket arbejde prissætningen omfatter, herunder Prislisens Generelle Bestemmelser punkt 1.1. og 1.2. samt Prislisens afsnit 7, gruppe SB, punkt 8, og gruppe 2, den indledende beskrivelse, om det prissatte arbejde omfatter montering af vinkelbeslag.

Ved denne bedømmelse må det tages i betragtning bl.a., om vinkelbeslagene indgår som en almindelig standarddel af det pågældende skinnesystem, om monteringen af vinkelbeslagene må anses for at udgøre en sædvanlig del af opsætningen af det pågældende skinnesystem, og om monteringen af vinkelbeslagene udgør en marginal og beskeden eller mere omfattende tidsmæssig del af det samlede arbejde med opsætningen af det pågældende loft.

Som sagen er oplyst, er det pågældende Rockfon/Chicago Metallic skinnesystem leveret af Rockfon med de pågældende vinkelbeslag som en standarddel af skinnesystemet, og monteringen af vinkelbeslagene må anses for at udgøre en sædvanlig del af opsætningen af skinnesystemet. Hertil kommer, at monteringen af vinkelbeslagene tidsmæssigt må anses at udgøre en marginal og beskeden del af det samlede arbejde med opsætningen af det pågældende loft.

På denne baggrund må arbejdet med monteringen af vinkelbeslagene efter en samlet, konkret bedømmelse anses for omfattet af det arbejde, som er prissat i Prislisens afsnit 7, gruppe 2, punkt 1.

4.4. Parternes forlig

Parterne tog denne tilkendegivelse til efterretning.

5. Forståelsen af prislisen: Loftareal

5.1. Prislisen

Der er i Prislisens afsnit 7, gruppe 2, punkt 1, fastsat en pris pr. kvadratmeter for plader oplagt i skinnesystem, inklusive underlag. Prisen er 62,74 kr. til og med 100 m², 53,15 kr. til og med 300 m², 50,82 kr. til og med 650 m² og 47,56 kr. over 650 m².

Om arealerne ved oplægning af plader i skinnesystem, Prislisens afsnit 7, gruppe 2, hedder det i afsnit 7, gruppe SB, punkt 3, at de opmåles mellem kantskinner. Huller for lamper, ovenlys og lignende til og med 1,5 m² fradrages ikke opmålingen.

Om udskæringer inklusive eventuelt ekstra underlag er der i afsnit 7, gruppe 2, punkt 35, for så vidt angår mineraluld fastsat en pris på 7,59 kr. for udskæringer til og med 50 cm², 11,06 kr. til og med 300 cm², 17,31 kr. til og med 1200 cm² osv. Udskæring foretages i almindelighed med en hobbykniv. I afsnit 7, gruppe SB, punkt 8, hedder det, at loftbeklædning omfatter ”almindelig tilskæring med eller uden fugeafstand ved vægge og med tætte stød, inkl. evt. affasning i stød til spartling”. Af afsnit 7, gruppe 2, punkt 17, fremgår, at der vedrørende arbejde omfattet af punkt 1 for skjulte skrå snit i plader ud over almindelig tilskæring betales en tillægspris på 7,81 kr. pr. m. I Hvidbogen hedder det om Prislistens afsnit 7, gruppe 2, indledningsteksten, at prisen indeholder udeladelse af hele eller halve plader.

3F har anført, at der gælder det opmålingsprincip for lofter, at der skal tages udgangspunkt i, at alle rum er firkantede. Herefter tilkommer tillæg og betaling, såfremt der er ændringer i forhold til dette. Herved tages højde for det ekstraarbejde, der er forbundet med opsætning af loft omkring hjørner, der går ind i rummet, idet der skal betales for udskæringer, der går ind i rummet. 3F har endvidere anført, at der ved huller til f.eks. ovenlys skal betales for udskæringer.

DI har anført, at det er det faktiske loftareal, som skal opmåles og benyttes ved beregningen af grundpriserne efter afsnit 7, gruppe 2, punkt 1. DI har endvidere anført, at betaling for udskæring forudsætter, at der er foretaget en sådan – der skal således ikke betales for udskæring, når oplægning af plader i standardmål undlades, f.eks. fordi der i stedet skal ske oplægning af lysarmatur eller ventilationsudstyr.

5.2. Opmandens tilkendegivelse

Loftsarealet, som indgår i grundprisen efter afsnit 7, gruppe 2, punkt 1, opmåles ifølge afsnit 7, gruppe SB, punkt 3, mellem kantskinnerne, dvs. de skinner, som anbringes på væggene, og som bæreskinnerne monteres på. Det følger heraf, at det er det faktiske areal mellem kantskinnerne, som skal opmåles. Er der således f.eks. i et rum en endevæg på 5,85 m og to herfra vinkelret gående vægge på henholdsvis 5,91 m og 4,42 m samt en skråvæg mellem enderne af disse to vægge anbragt kantlister hele vejen rundt, udgør arealet følgende antal m²:

$$(5,85 \times 5,91) - \frac{1}{2} \times ((5,91 - 4,42) \times 5,85) = 34,57 - 4,36 = 30,21.$$

Loftarbejdet omfatter opsætning af stropper, installation af skinneresystemet og oplægning af plader mv. Der skal derfor kun foretages fradrag for huller, hvor der i selve systemet er et hul. Det forhold, at der udelades oplægning af plader tilhørende systemet med henblik på oplægning af særligt udstyr, er uden betydning for arealberegningen. Der foretages ikke fradrag for huller til og med 1,5 m².

Ved loftsarbejde omfattende af afsnit 7, gruppe 2, ydes særskilt betaling for udskæring af plader af mineraluld efter punkt 35. Betaling for udskæring forudsætter, at der rent faktisk er foretaget en udskæring. Der foreligger ikke nogen udskæring ved at udelade oplægning af en eller flere mineraluldsplader.

5.3. Parternes forlig

Parterne tog denne tilkendegivelse til efterretning.

6. Forståelsen af prislisen: Stillads

6.1. Prislisen

Om stillads ved arbejde omfattende af Prislisens afsnit 7, gruppe 2, er det i Prislisens afsnit 7, gruppe SB, punkt 12 bestemt, at det prissatte arbejde omfatter ”opstilling af stillads med max. 2 gange”. I punkt 13 er hertil føjet: ”Nødvendiggør arbejdsgangen mere stillads end nævnt i pkt. ... 12, eksempelvis ekstra stillads ved lange stropper, skal det aftales med virksomheden i forbindelse med akkordens indgåelse og betales efter afsnit 10, gruppe 7.”

6.2. Parternes forlig

Parterne er enige om, at den konkrete sag og dennes konkrete løsning, jf. foran i afsnit 3, ikke rejser generelle spørgsmål om forståelsen af Prislisens bestemmelser om stillads. Spørgsmål om betaling for ekstra stillads afgøres således efter bestemmelserne i Prislisen.

Børge Dahl